

UTDRAG

§ 60

Dnr 2013/KS 0355 001

Svar på motion om en giftfri förskola

Kommunledningsutskottets förslag till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige

- Motionen anses besvarad.

Reservation

Anita Mattsson (S) reserverar sig för de tjänstgörande socialdemokratiska ledamöternas räkning.

Beskrivning av ärendet

Socialdemokraterna lämnade in en motion om giftfri förskola till kommunfullmäktige den 9 oktober 2013. Motionen remitterades till barn- och utbildningsnämnden som föreslår att motionen ska anses besvarad.

Ordförandeförslag

Jag föreslår att kommunledningsutskottet föreslår kommunstyrelsen och kommunfullmäktige att motionen ska anses besvarad.

Yrkande




Anita Mattsson (S) yrkar bifall till motionen.

Beslutsgång

Ordföranden ställer proposition på ordförandeförslaget. Ordföranden ställer proposition på Anita Mattssons (S) yrkande. Kommunledningsutskottet beslutar enligt ordförandeförslaget.

Bilagor

Protokollsutdrag.pdf
Motion om en giftfri förskola.pdf

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande 
---	---	--

UTDRAG

§ 18

Dnr 2013/BUN 0190 001

Motion från Socialdemokraterna - Giftfri förskola, 2013/KS0355, 001

Barn- och utbildningsnämndens förslag till kommunstyrelsen

Motionen anses besvarad.

Barn- och utbildningsnämndens beslut

Motionen anses besvarad.

Reservation

(MP) lämnar blank reservation och (S) lämnar blank reservation med hänvisning till motionen.

Beskrivning av ärendet

Socialdemokraterna har den 9 oktober 2013 lämnat in en motion om giftfri förskola.

Yrkande

Jannice Rockstroh (S) yrkar med stöd av Lilian Nylinder (MP) bifall till motionen.

Beslutsgång

Ordföranden ställer bifallsyrkandet under proposition och finner att detsamma avslås och att nämnden beslutar enligt ordförandens förslag.

Bilagor

Motion om en giftfri förskola.pdf
Tjänsteskrivelse.pdf
Checklista.pdf
Svar på motion.pdf

Justerandes sign



Utdragsbestyrkande



Tyresö kommun

Evalena Andrén

TJÄNSTESKRIVELSE

2015-02-10

1 (2)

Diarienummer

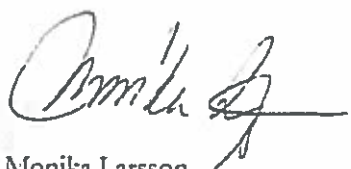
dnr 2013BUN/190,001


Barn-och utbildningsnämnden

Naturskyddsföreningen kemikalieinventerar Tyresö kommuns förskolor

Förslag till beslut

- Motionen från Socialdemokraterna "Giftfri förskola" anses besvarad, se bifogad.


Monika Larsson
Förvaltningschef


Evalena Andrén
Verksamhetsstrateg

Bakgrund

Motionen "Giftfri förskola" inkom till Kommunfullmäktige den 9 oktober, 2013. I motionen föreslår Socialdemokraterna att Tyresö kommun ska utarbeta åtgärdsplaner för en giftfri förskola. Planerna ska innehålla förslag på åtgärder för inventering, sanering, inköp/upphandlingskrav, ersättning av giftiga material

AS J

tyresö kommun



Sammanfattning

Barn och -utbildningsförvaltningen började våren 2013 att titta på möjligheten att låta Naturskyddsföreningen kemikalieinventera Tyresö kommuns kommunala förskolor. I september samma år fattade förvaltningen beslutet att låta kemikalieinventera de kommunala förskolorna och att erbjuda de fristående förskolorna att delta i arbetet. Syftet med arbetet är att kartlägga förskolemiljön, öka kunskapen och medvetenheten om vilka kemikalier barn och personal utsätts för på förskolorna.

Arbetet startade i början av 2014 i och med kommunens kemikaliekonferens den 11 februari 2014, till vilken samtliga förskolechefer/biträdande förskolechefer var inbjudna, kommunala såväl som fristående förskolors chefer. Kommunens folkhälso- och miljöstrateg bistår förvaltningen och arbetar på strategisk nivå tillsammans med övriga Södertörnskommuner. Målsättningen är en gemensam upphandlingsplan där bra alternativ ur kemikaliehänseende ska tas fram, vilken framöver ska ange mindre miljöfarliga alternativ vid inköp för samtliga verksamheter i kommunen.

Förskolornas pågående arbete utgår från Naturskyddsföreningens mall för kemikalieinventering och "Checklista som giftbantar" förskolorna, se bifogat dokument.

Ashti



Varför Giffri Förskola i Tyresö?

På förskolan är barnen utsatta för ungefär samma kemikalier som hemma fast ibland i ännu högre utsträckning, visar forskningen. Det kan bero på att problemmaterial som skumgummi och mjukgjord PVC är särskilt vanliga på förskolan. Det är extra oroande med tanke på hur mycket tid de flesta barn spenderar där. Barn är också känsligare och påverkas mer än vuxna.

Framförallt är den så kallade cocktaileffekten problematisk och oroar forskare världen över. Alltså vad som händer när ämnen från produkter, mat och inredning blandas i våra kroppar. Hormonstörande ämnen är vanliga i vardagsprodukter. Det är ämnen som är skadliga för oss människor, men de hamnar också i naturen där de har en stark negativ miljöpåverkan.

Varför just barn?

Eftersom barn växer och utvecklas är de en grupp som är särskilt känslig för påverkan av kemikalier.

Varför just förskolan?

Undersökningar, bland annat från Stockholms universitet, visar att miljöer där barn vistas mycket, som förskolan, har högre halter av till exempel vissa hormonstörande kemikalier än andra inomhusmiljöer. Sannolikt beror det på att många förskolor har en miljö med många saker som kan avge farliga kemikalier till omgivningen.

Varför just nu?

Det finns en politisk medvetenhet och vilja till att förbättra miljöer där barn vistas. Till exempel pekades en minskad kemikalieexponering för barn ut som en särskilt viktig åtgärd i miljömålsberedningens betänkande från 2012.

Naturskyddsföreningens checklista som giftbantar förskolan

1. Gallra bland plastleksaker

Rensa bort mjuka plastleksaker som ballar, badankor, dockor och små plastfigurer. Det som gjort plasten mjuk är ofta ftalater som misstänks kunna störa hormonsystemet. Just den här sortens kemikalier är barn extra känsliga

för. Gallra samtidigt ut leksaker som luktar plastigt eller känns lite kladdiga eller hala när du rör i dem.

2. Nobba lek-elektronik

Plocka bort gamla mobiler, uttjänta tangentbord och annan elektronik som hamnat i leksaksladan. Prylar som inte är tillverkade för att vara leksaker har inte lika hårda miljökrav som äkta leksaker och kan därför innehålla mer farliga ämnen. Detta gäller särskilt gammal elektronik.

3. Skippa skumgummi

Undersökningar visar att prylar av skumgummi ofta innehåller bromerade flamskyddsmedel. Rensa bort.

4. Låt barnen gosa giftfritt

Tvätta nyinköpta gosedjur innan de får barnens kärlek. Passa på att tvätta annan nyinköpt textil också.

5. Maxa ekomaten

Ju mer ekologisk mat barnen får desto bättre. Ekomaten innehåller mindre rester från bekämpningsmedel.

6. Skrota konserverna

De flesta metallkonserver har en yrbehandling på insidan som kan släppa det hormonstörande ämnet bisfenol A till maten. Vår undersökning visade att åtta av tio forskolor ger barnen mat från konseryburkar. Kartongförpackningar är ett bättre val.

7. Värm utan plast

Att mäta mat i en plastbyrta går snabbt. Men när plasten värms upp kan skadliga kemikalier släppa och hamna i maten. Undvik det genom att värma maten i en porslinsskal. Eller värm i rostfri kastrull och servera på porslin. Förvara också maten i annat än plastkär.

8. Handskas rätt med maten

Undvik plasthandskar av vinyl. Undersökningar visar att de flesta av dessa handskar innehåller höga halter hormonstörande ämnen som kan överföras till maten och barnen. Om personalen behöver använda handskar är andra material, som till exempel nitril, bättre.

9. Byt blöja utan skumma kemikalier

Kolla om skötbord innehåller skumgummi eller har överdrag av PVC-plast. Byt ut om möjligheten finns. Om personalen använder handskar är tipset att skippa vinyl även här.

10. Låt barnen slumra sött

Hitta alternativ till sov madrasser med skumgummi eller PVC-överdrag. Tvätta nyinköpta frotteöverdrag, kuddar, filtar och lakan.

11. Superviktig städning

Städningen på förskolan är viktig eftersom många av miljögifterna samlas i dammet där barnen leker. Särskilt de minsta barnen får i sig miljögifter via dammet. Dammtorkning och mopning av golven några gånger i veckan är bra. Det ska göras när barnen inte är i lokalerna eftersom dammet rör sig runt i luften under städningen. Ett snabbt korsdrag när man städar är heller inte fel.

12. Heja på handtvätt

Damm fastnar på barnens händer. Därför är det viktigt att låta barnen tvätta händerna ofta. Eftersom barn gillar att stoppa händerna i munnen är handtvätt ett effektivt sätt att minska till exempel flamskyddsmedel i kroppen, visar studier.

13. Peppa parfymfritt

Barn bör undvika doftande produkter eftersom det kan framkalla allergier. Miljömärkta och parfymfria städprodukter, tvål och tvättmedel är bäst. Doftspray är tabu.



Dnr 2013/BUN 0190

Svar på Socialdemokraternas motion om giftfri förskola

Ämnet i motionen är mycket angeläget och det finns flera exempel där olika intressenter arbetar med frågan om farliga kemikalier i barns miljö. Barn är särskilt utsatta och känsliga för farliga kemikalier. Deras biologiska utveckling, fysiska aktiviteter och beteende ger upphov till ökad exponering. Barn dricker mer vatten, äter mer mat och andas mer luft per kilogram kroppsvikt än vuxna. De biter och suger på saker, utforskar sin omvärld och vistas nära golvet där många kemikalier samlas. Det är därför viktigt att vi medvetet arbetar mot att våra barn blir ofrivilligt exponerade av gifter på våra förskolor.

I september 2013 initierade barn- och utbildningsförvaltningen ett arbete med att inventera Tyresös förskolor utifrån Naturskyddsföreningens material. Arbetet inleddes med en kemikaliekonferens den 11 februari 2014, samtliga förskolechefer/biträdande var inbjudna. Inventeringen kommer att kunna ge oss en bild av vilka sorters material och produkter som används på förskolor idag, men lika viktigt är att medvetenheten om miljögifter ökar.

Förutom arbetet på våra förskolor arbetar kommunens folkhälso- och miljöstrateg med frågorna på strategisk nivå tillsammans med övriga Södertörnskommuner. Uppdraget är att ta fram en åtgärdslista för att minska miljö- och hälsofarliga kemikalier inom kommunens verksamhetsområden, samt att introducera och förankra åtgärdslistan i våra verksamheter. I uppdraget ingår även att ta fram en gemensam upphandlingsplan där bra alternativ ur kemikaliehänseende ska tas fram, vilket kommer att ge mindre miljöfarliga alternativ för samtliga verksamheter i kommunen.

Med detta anser jag motionen besvarad

Anki Svensson (M)

Ordförande barn-och utbildningsnämnden



Datum 2015-02-25
Tid 15:30-17:10
Plats Smådalarö gård


Beslutande Se närvarolista

Övriga deltagare Se närvarolista


Justeringens plats
och tid 2015-03-03

Paragrafer 15 - 24

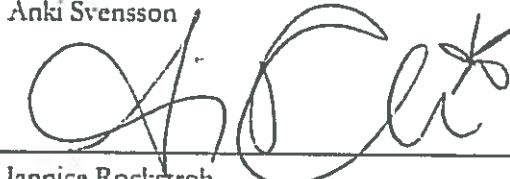
Sekreterare


Marit Andersson

Ordförande


Anki Svensson

Justerande



Jannice Rockstroh

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Barn- och utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum 2015-02-25
Datum då anslaget sätts upp 2015-03-04
Datum då anslaget tas ned 2015-03-25
Förvaringsplats för protokollet Barn och utb arkiv plan 4

Underskrift


Marit Andersson



Utdragsbestyrkande

Närvarolista

Beslutande

Anki Svensson (M)
Christer Flodfält (M)
Anna Steele (FP)
Jannice Rockstroh (S)
Jenny Jonsson (M)
Cecilia Perbo (KD)
Ulrica Riis-Pedersen (C)
Jerry Svensson (S)
Sarah Heidenborg (S)
Lilian Nylinder (MP)
Gösta Evén (MP)

Ersättare


Mikael Fallmo (S)
Sonja Gustafsson (M)
Marika Marklund (KD)
Michaela Stener (M)
Håkan Ljung (S)
Haralampos Karatzas (FP)

Övriga

Erik Sanner
Håkan Bertilsson
Marit Andersson
Michael Martinsson
Monika Larsson

Frånvarande

Inger Gemicioglu (V)
Anna Herber (FP)
Helen Dwyer (C)

Justifierandes sign 		Utdragsbestyrkande
--	---	--------------------

Rita Axelsson Florio (S)
Nina Dahl (MP)

Justeraendes sign 			Utdragsbestyrkande
--	---	--	--------------------



Socialdemokraterna
TYRESÖ KOMMUN



Motion

Giffri förskola

Vi omges av alltfler gifter i vår vardag. Miljögifter som förbjöds på 70-talet finns fortfarande kvar i Östersjön och i våra kroppar. Dessutom tillkommer nya farliga kemikalier i Östersjön – och i våra kroppar. Miljöriskproblematiken är ett hot som är minst lika allvarligt som klimatförändringarna.

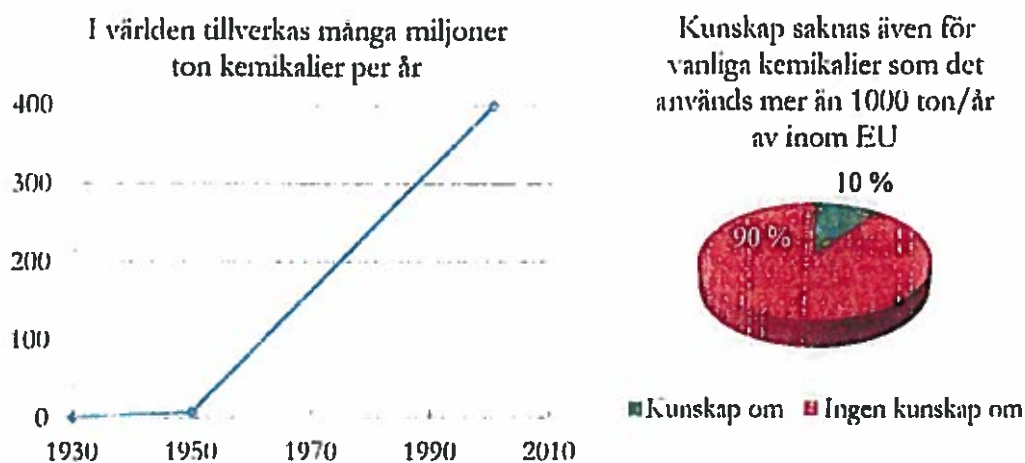


Den 6 maj i år sände SVT Folke Rydén's film Den andra vågen. Där låter 30-åriga Cecilia från Värmdö forskare analysera sitt blod efter miljögifter. Hennes kropp visade sig vara full av gifter, gamla och nya. Även Cecilias nyfödde sons blod analyserades vid 12 veckors ålder. Även han var full av miljögifter. Han fick dem som foster. I hans blod finns spår av bland annat PFOA, som finns i fritidskläder. I förhållande till sin vikt har sonen en koncentration PFOA som är 20 gånger högre än mammans. Ämnet misstänks vara cancerframkallande, hormon- och reproduktionsstörande.

Cecilia och hennes son är inte unika, de lever och äter som folk gör mest. Vi bär alla på de här gifterna. Däremot var forskningen unik och gav helt ny kunskap, då detta var första gången i världen som det studerats miljögifter i blodet på ett spädbarn.

Kemikalieindustrins utveckling

Ca 145 000 ämnen är registrerade inom europeiska kemikalielagstiftningen. 30 000 – 40 000 ämnen används på marknaden. De allra flesta ämnena har inte genomgått riskbedömning. Hur dessa ämnen påverkar människor, djur och natur hinner vi alltså inte.



RF Övervakningskatten.

Farliga effekter

Samtidigt som användningen av kemikalier har ökat dramatiskt så ökar "välfärdssjukdomar" som testikelcancer och bröstcancer. Mycket pekar på att miljögifter har en betydande påverkan på fetma, diabetes, hjärt- och kärlsjukdomar, Alzheimer, Parkinson, hormonrelaterad cancer, reproduktionsstörningar, inlärningssvårigheter, "bokstavskombinationer", autism, infektioner och astma mm.

Det finns gränsvärden för kemikalier, där mängden avgör giftigheten, och det grundar sig vår lagstiftning på. Men för hormonstörande ämnen gäller inte denna regel. Här kan $1+1=5$, en sk cocktaileffekt. Kombinationen av ämnena är giftigare än förväntat. Dagens gränsvärden är satta ämne för ämne, inte för kombinationer. Antalet kemikalier som används i EU ger oändliga kombinationsmöjligheter.

Barnen drabbas värst

Det är därför oerhört angeläget att minska de gifter som vi utsätts för. Särskilt för barnen. Eftersom barnen har mindre kroppsmassa än vuxna så blir belastningen högre vid samma exponering som för vuxna. Vad gäller de hormonstörande ämnena så ifrågasätts också gränsvärdena. Även mycket låga halter kan vara problematiska, särskilt för barn under utveckling.

Vad kan då vi i kommunen göra för att inte barnen ska exponeras för gifter?

Undersökningar, bland annat från Stockholms universitet, visar att miljöer där barn vistas mycket, som förskolan, har högre halter av till exempel vissa hormonstörande kemikalier än andra inomhusmiljöer. Sannolikt beror det på att många förskolor har en miljö med många saker som kan avge farliga kemikalier till omgivningen.

Giftfri förskola

Naturskyddsföreningen driver med föreningen Kemikalienätverket Operation Giftfri förskola under 2013-2014. Syftet är att bilda en uppfattning om vilka material och produkter som finns runt om på landets förskolor och därmed få en bild av vilka kemikalier som barn och personal utsätts för idag. Ett antal kommuner runt om i landet har anslutit sig

till projektet. Kunskapsbasen kan sedan användas för att välja de bästa alternativen ur kemikaliesynpunkt vid upphandling och inköp av nya saker till förskolan.

Låt oss börja arbetet mot ofrivillig exponering av gifter på förskolan i Tyresö. Därefter bör även arbetet utvidgas till att omfatta skolan, och sedan övrig kommunal verksamhet. Vanliga vardagsprodukter kan läcka farliga kemikalier och vi kan alla som konsumenter göra skillnad i vår egen närmiljö genom att göra aktiva val.

Vi yrkar med denna bakgrund;

att Tyresö kommun ska utarbeta åtgärdsplaner för en giftfri förskola. Planerna ska innehålla förslag på åtgärder för inventering, sanering, inköp/upphandlingskrav, ersättning av giftiga material med giftfritt material och upprättande av kontrollfunktioner för att undvika nya miljögifter på förskolan.

Tyresö 2013-10-09

För den socialdemokratiska fullmäktigegruppen


Anita Mattsson


Eija Rätty